

CHŁUBIĆ SIĘ (319) *vb impf*

chłubić się (182), **chłubić się** (133), *chłubić się a. chłubić się* (4); *chłubić się LubPs* (14), *RejWiz* (8), *OrzList* (3), *RejFig*, *RejZwierc* (4), *GrzegRóżn*, *SarnUzn*, *RejAp* (14), *GórnDworz* (8), *RejPos* (37), *BielSat*, *GrzegŚm*, *RejZwierc* (16), *RejPosWstaw*, *BudBib* (5), *BudNT* (2), *PaprPan* (9), *SkarJedn* (2), *Oczko*, *KochPs* (6), *KochDz*, *KochWz*, *PudłFr* (2), *ArtKanc*, *ZawJeft*, *Calep* (2), *KochFrag* (2), *OrzJan* (2), *SarnStat*; *chłubić się RejKup*, *GliczKsiąż*, *OrzRozm*, *KochZg*, *KwiatKsiąż*, *OrzQuin* (4), *KuczbKat*, *WujJud* (1), *WujJudConf* (3), *KochMRot*, *WerKaz*, *GórnRozm*, *PaprUp*, *ActReg*, *GrabowSet*, *WujNT* (46), *PowodPr* (3), *SkarKaz* (12), *CzahTr*, *SkarKazSej* (2); *chłubić się : chłubić się RejPs* (1 : 6), *Leop* (2 : 7), *BibRadz* (11 : 9), *CzechRozm* (2 : 3), *ModrzBaz* (9 : 5), *SkarŻyw* (1 : 14), *CzechEp* (6 : 2), *NiemObr* (1 : 2), *SzarczRyt* (1 : 1).

się (180), *się* (139).

inf *chłubić się* (70). \diamond *praes 1 sg* *chłubię się* (5). \diamond *2 sg* *chłubisz się* (19). \diamond *3 sg* *chłubi się* (42). \diamond *1 pl* *chłubimy się* (13), *chłubiemy się* (2) *KwiatKsiąż*, *KochMRot*; *-émy* (1), *-(e)my* (1). \diamond *2 pl* *chłubicie się* (7). \diamond *3 pl* *chłubią się* (37). \diamond *praet 3 sg m* *chłubił się* (11). *f* *chłubiła się* (6). \diamond *3 pl m pers* *chłubili się* (13). \diamond *fut 1 sg m* *będę się chłubił* (2) *LubPs*, *BibRadz*, *chłubić się będę* (1) *CzechRozm*. \diamond *2 sg m* *będiesz się chłubił* (3) *BibRadz*, *RejPos* (2), *chłubić się będziesz* (1) *RejWiz*. *3 sg m* *będzie się chłubił* (3), *chłubić się będzie* (3); *będzie się chłubił RejPs*, *OrzQuin*; *chłubić się będzie BudBib*, *SkarKaz*; *będzie się chłubił : chłubić się będzie BibRadz* (1 : 1). \diamond *1 pl m pers* *będziem się chłubić* (1). \diamond *3 pl m pers* *będą się chłubili KochPs* (3), *będą się chłubić* (2) *RejPs*, *LubPs*. \diamond *imp 1 sg* *niech się chłubię* (1). \diamond *2 sg* *chłub się* (10); *-b* (5), *-b* (1), *-(b)* (4); *-b RejPos* (2), *RejZwierc* (2); *-b : -b RejAp* (1 : 1). \diamond *3 sg* *niech się chłubi* (15). \diamond *2 pl* *chłubcie się* (4); *-b-* (1) *SkarKazSej*, *-b-* (1) *LubPs*, *-(b)-* (2). *3 pl* *niech się chłubią* (1). \diamond *con 1 sg m* *bym się chłubił* (2). \diamond *3 sg m* *by się chłubił* (11). *f* *by się chłubiła* (2). \diamond *n* *by się chłubiło* (1). \diamond *1 pl m pers* *bychmy się chłubili* (3). \diamond *2 pl m pers* *byście się chłubili* (2). \diamond *3 pl m pers* *by się chłubili* (4). \diamond *part praes act* *chłubiąc się* (19).

Sł stp, *Cn notuje*, *Linde XVIII w.*

Być dumnym, szczyścić się, pysznić się, przechwalać się, wynosić się nad innych; gloriari, (se) iactare Calep, Cn; sibi assumere, ebullire, se extentere, ostentare, venditare se Cn (319) : *RAduycie fie fprawiedliwi w łafce Pána fwe⁸⁰/ A flufznie fie chłubić macie wy fercá prawego. LubPs H4v; RejWiz 174; Leop Eph 2/9, Iac 3/14; latając zá prozną chwałą/ ktora cię tak nádęłá/ iż chłubiąc fye piŕzełz/ iż męczennikiem chcelz być. OrzList c3v; RejFig Dd4; BibRadz 1.Cor 4/7, II 103a marg; RejAp 14, 92v, 149; poprawdzie/ tych trudno ścirpieć/ kthorzy fie chłubią/ á nie máłz w nich nic godne⁸⁰ chwały GórnDworz D7, G8v, I7v; RejPos 201 marg, 301, 306v; KuczbKat a2; RejZwierc 145; WujJudConf 98; Ták y ięzyk máły członek ieft/ á wielce fię chłubi BudNT Iac 3/5; ModrzBaz 58; Będą fyę chłubili/ Y w rádości żyli. KochPs 92; Ktemu fromotá ieft wielka/ gdy kto zacne przodki ma á fpraw ich nie ieft świadom: chlubi fie á niewie czym SkarŻyw A3v; WerKaz 291; Glorior – Chłubiefie, chwale fie. Calep 458b; Iacto – Vltawnie cziskam, miecę, rzuczam. Chłubię fie. Calep 496b; GrabowSet D2v; OrzJan 77; WujNT 519, Rom 11/18, 1.Cor 1/31, 4/7, 9/16 (9); SkarKazSej 661a.*

chłubić się czego (1): *Nie chlub fię dnia iuthrzejfzego/ gdyż niewieź [!] coć przynieŕie przyłży dzień BibRadz Prov 27/1.*

chłubić się z kogo, z czego (65): Wielki mię wftyd przed oblicznością twoią y wielki ftrách aby fprzećiwnik moy/ nieodffedł chlubiąc fie z vpádku moiego *RejPs* 57v, 106v, 208v; *GliczKsiąż* F5; Niechay fie nie chlubi mądry z mądrości swoiey *Leop Ier* 9/23, 4.*Esdr* 15/47, *Ier* 9/23; Ktorzy fie kocháią w opilthwie y chlubią fie z niego. *BibRadz* I 356a *marg*, *Rom* 2/23, II 98b *marg*, 2.*Cor* 5/12, 12 *arg*; *GórnDworz* C4v, Z3v, Aa3v [2 r.]; *RejPos* 14, 77v, 288v; Ani owych co fie z win dobrych/ mocnych/ chlubią *BielSat* N4v; *BudBib Eccli* 30/2; *CzechRozm* 83v, 203, 213v; Znieś mi kto ztą wolnością owy pány/ co fie zfwey wolności chlubią/ ktorey wiele ich nieináczey wzywáią/ iedno iáko konie bez wędzidl *ModrzBaz* 71v, 56v, 57v; Quid gloriaris in malicia, qui potens es. CO fye chlubifz/ niewftydliwy Z niecnót fwoich? *KochPs* 77; *SkarŻyw* A4v, 185, 196, 241 *marg*, 356 (8); *CzechEp* 8 [2 r.], 57, 130, 339; *KochDz* 109; Nie znowu íami fiebie wam zálecamy: ále wam dáiemy przyczynę ábyście fie chlubili z nas *WujNT* 2.*Cor* 5/12, *Rom* 2/23, s. 564, 2.*Cor* 5 *arg*, 10/16, *Gal* 6/13, *Philipp* 3 *arg*; *SarnStat* 64; *SkarKaz* 84a, 274a [2 r.], 350a, 353b, 515a, 636a, Oooo2d; Aczmi fie z tego chlubić ták mniemam nie godzi/ Gdyż flawá z vft wláściwych powiedáią fzkodzi. *CzahTr* B4v; *SzarzRyt* A4, B2. Cf *Ze zdaniem przyczynowym*.

chłubić się przeciw komu (2): nie chlubże fie przeciw gáłęziom. Bo iefli fie chlubifz/ nie ty korzenia nośifz/ ále korzeń ciebie. *WujNT Rom* 11/18, s. 788 *marg*.

chłubić się kim, czym (133): *RejPs* 106v, 200v; *RejRozm* 394; *RejKup* i4v; Chłubciefz fie yuż wflyfcy wiecznye fwyętą lálką iego. *LubPs* H4, A4, B4v, Iv, N5 *marg*; Drudzy fie chlubyą herby/ narody ftáremi/ A wfzytko álleguiąc záfwdy przodki fwemi. *RejWiz* 97, A4v, 84, 98, 99; *OrzList* b, f; *RejZwierz* 26, 119; *BibRadz Is* 41/16, *Eccli* 17/8, 39/10, II 105d *marg*; *OrzRozm* A2v; *GrzegRóżn* O; Sądy milczą y Práwá/ á czym fye chlubićie/ Onę ták piękną wolność niebácznie tráćicie. *KochZg* A2; *KwiatKsiąż* M3v; *OrzQuin* Cv, P2v, P4v, Y4; *RejAp* 24v, 42v, 66, 82, 111, 150v; *GórnDworz* Q7; *RejPos* 13v, 32v, 63, 84, 146v (19); Ale kto fie ma flufznie chlubić/ chlúb że fie nadobnemi cnotámi *RejZwierz* 145; Nie tho fláchectwo chlubić fie prádziády/ Więtfza tho nie mieć na cnocie przylády. *RejZwierz* 219v, 39v [2 r.], 52, 138v, 145 [4 r.], 191, 262v; *WujJudConf* 114v, 125v; *CzechRozm* 261, 267v; Niech Amurat doftátkiem mocą fie nie chlubi/ Bo ią prętko ia ręczę przed náfzemi zgubi *PaprPan* H4; Wfzákże fie iuż tym chlubią bo práwie wygráli/ Troią z ludźmi zburzyli/ Heleny doftáli. *PaprPan* Ff2v, A2, Kv, X; *ModrzBaz* 42, 72, 84v, 85, 125v, 139; *Oczko* A2v; *KochPs* 8, 46, 141, 146; *SkarŻyw* 57, 82, 207; *CzechEp* 11, 337; *NiemObr* 122; nie wfkuráli fáfiedzi wafzy Węgrowie dwiemá temi rzeczámi ktoremi fie wy Polacy chlubićie/ to ieft obierániem Páná w polu/ á wywodzeniem na wojnę Krolá. *GórnRozm* A2; *KochWz* 135; *PudlFr* 24, 75; Ciáło fie chlubi młodością *ArtKanc* S3v; *ZawJeft* 40; *ActReg* 160; *KochFrag* 15; *WujNT* 155, 216, 298, 444, 478 (8); *PowodPr* 36, 61 [2 r.]; bo [prawda] v íámych Chrześcíjan zoftálá/ ktorzy fie Bogiem prawdziwym w Troycy iedynym y znáíomością iego chlubią. *SkarKaz* 275b, 489b, 634b; á Luther [...] dyablém fie chlubi/ iz od niego ná zburzenie Mfzey ś. rozumu doftał. *SkarKazSej* 699b. Cf *Ze zdaniem przyczynowym*, »męstwem się chlubić«, »pychą się chlubić«.

chłubić się przed kim, przed czym (17): *OrzList* f; *RejZwierz* 16v; *RejAp* 92v; powieda/ iz dufał fobie/ á hłubił [!] fie tym przed ludźmi/ á omylne było ferce iego. *RejPos* 201, 60v, 63, 201 [2

r.], 215v, 228v (11); *SkarŻyw* 413; áby fię żadne ciáło przed nim (*marg*) przed Bogiem. G. (-) nie chlubiło. *WujNT* 1.*Cor* 1/29, 2.*Cor* 5 *arg*.

chlubić się z kim, z czym (4): *RejPos* 288v; Przeto fie wy z wálzą tą nową prawdą/ á piątą Ewángelią/ niemaćie prze co chlubić. *WujJud* 4; *PaprPan* T; Niech fie więćey niechłubią ftárádawné látá/ Z fwoimi Helenámi *KochFrag* 26.

chlubić się o czym (1): Nieffaliei oto mili koczie Czo fie chlubiś o tim bloczie *RejRozm* 397.

chlubić się w kim, w czym (44): Grzełznik fie w złości chlubi w czym znác że iest chlubny/ łákomy. *LubPs* C2v *marg*, C2v, N5, O2, P5, ee6 *marg*, hh2; *RejWiz* 83v; *Leop Ps* 51/3, *Ier* 9 *arg*, *Philipp* 3/3; *BibRadz Ps* 33/3, 105/47, *Agg* 1/8, *Eccli* 9/20, 1.*Cor* 3/21; *SarnUzn* D6; *RejPos* 120v, 210v, 289; *GrzegŚm* 22; Oto Afyryjanie zebráli fię z wielką mocą chlubiąc fię w koniech y w iezdnych/ y pyźnią fię w mocy pieśzych. *BudBib Judith* 9/6, 1.*Par* 16/35, *Eccli* 9/20; *BudNT Gal* 6/15 [13]; *SkarŻyw* 4; A teraz chlubićie fię w hárdościách wálzych [*exultatis in superbiis*]. *WujNT Iac* 4/16, *Rom* 2/17, 5/2, 3, 11, 1.*Cor* 1/31 (15); *SkarKaz* 205a. *Cf* »w sobie chlubić się«.

cum inf (3): żarty łobie femnye ftrogili. Powiedáiąc że to iest ten ktory fie chlubi być miłóśnikiem bożem *RejPs* 31v; *Leop Ier* 9/24; *SkarJedn* 31.

Ze zdaniem przyczynowym [*w tym z zapowiednikami: z tego* (4), *tym* (14); *iż* (19), *że* (13)] (32): *RejPs* 52v, 92v; *RejRozm* 402, 405; *LubPs* gg5; *RejZwierz* 29v; Bo chlubi fię z tego iż mnie słuzy a ono słuzy bálwanom *BibRadz* I 458d *marg*, *Sap* 2/16, II 42b *marg*; *RejAp* 39, 41v, 88, 169; *RejPos* 179, 314v, 322v; Abo/ ktoby chciał fie chlubić iż po tey drodze beśpiecznie chodzi? *RejZwierz* 138v, 145v, 241; *RejPosWstaw* [143³]; *BudBib Sap* 2/16; Bo nie bez przyczyny fię chlubi ten że *Numanus Remulus*, że z młodych lat przywykł pracy *ModrzBaz* 109v, 57, 61, 141; Apoštołowie chlubili fię ftego/ iż co cierpieli dla Páná fwego. *SkarŻyw* 141; *CzechEp* 36; *NiemObr* 70; Ale fię my tym chlubiemy/ Ze fię tu Bogá boiémy. *KochMRot* A2v; *PaprUp* E2; Ták tedy tym fpołobem żywiąc/ prawdźiwie z tego fie chlubić mogli/ że w dobréy Rzeczyfopolitéy żyli. *OrzJan* 52; *WujNT* 579.

Zwroty: »męstwem się chlubić« [*szyk zmienny*] (4): *RejZwierz* 16v; Náfz fie męstwem nie chlubi *PaprPan* K3, E, X4v.

»pychą, pysznie się chlubić« (1 : 1): Rzekł fwięty mąż/ nie mnimay moy bráciłzku miły/ Aby fie ludzye fwięci tą pychą chlubili. *RejWiz* 179; IEleń fie pyźnie chlubił/ wźymá y rogi *RejZwierz* 119.

»w sobie chlubić się« (2): Abowiem dla tego Bog wybrał wzgárdzone v fwiátá/ áby fię nikt w łobie nie chlubił. *WujNT* 577, Yyyyy.

Szeregi: »chlubić się a cieszyć« (1): A ták niechay fie nic nie chlubi á nie ciefzy żadne nałławnieyfze mieyfce/ żadnym fzczeńciem fwoim *RejAp* 24v.

»nie chlubić się ani kłamać« (1): nie chlubićie fię áni kłamayćie przeciwko prawdźie [*nolite gloriari et mendaces esse adversus veritatem*]. *WujNT Iac* 3/14.

»kochać się i (a) chlubić się« [*szyk 1 : 1*] (1): Wnidźcie ná gorę á woźcie z támthąd drzewo/ buduyćie dom/ á ia fię będę w nim kochał/ y chlubił/ mowi Pan. *BibRadz Agg* 1/8; *RejPos* 120v.

»popisować i chlubić się« (1): ále iż zpokory ftymfię popisowác y chlubić niechćiał. *SkarJedn* 118.

»chlubić się i przechwalać« (1): Możeli teź X. M. tym fię chlubić y przechwálác/ iż temu dofyć wczynił/ co obiecował *NiemObr* 95.

»nie chłubić się ani wystawiać« (1): á nie chłub fie áni fie wyftáwiay tymi nędznemi á márnemi mędroftkami twemi. *RejPos* 288v.

Synonimy: bucić się, chępić się, chwalić się, cieszyć się, kokoszyć się, przechwalać się, pysznić się, sławić się, szczycić się, wynosić się, wysławiać się.

Formacja pochodna: pochłubić się.

Cf **CHLUBIENIE, CHŁUBIENIE SIĘ**

DM